Súd:	Okresný súd Košice okolie
Spisová značka:	7C/117/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7512210924
Dátum vydania rozhodnutia:	02. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Eva Kerecmanová
ECLI:	ECLI:SK:OSKE3:2015:7512210924.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Evou Kerecmanovou v právnej veci žalobkýň: 1. K. S., nar. XX.X.XXXX, bytom G. X, D. I., občianky SR a 2. Kláry S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, C., občianky SR, oboch zastúpených JUDr. Miroslavom Štrkolcom, PhD. advokátom so sídlom Rubínová 2, Košice proti žalovaným: 1. D. T., nar. X.X.XXXX, bytom Sady nad Torysou, J. XX, občanovi SR zastúpenému JUDr. Jánom Garančovským, advokátom so sídlom Kukučínova 19, Košice a 2. Generali poisťovni, a.s., so sídlom Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 35 709 332 zastúpenej MST PARTNERS, s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný v 1. rade je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 20.000,- eur a žalobkyni v 2. rade sumu 13.600,- eur do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Voči žalovanému v 1. rade v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Voči žalovanej 2. rade žalobu z a m i e t a.

IV. O trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V. Žalovaný v 1. rade je p o v i n n ý zaplatiť Okresnému súdu Košice - okolie súdny poplatok zo žalobného návrhu v sume 1.074,- eur do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Žalovanému v 1. rade vracia preddavok na trovy dôkazu v sume 6,88 eura. Upravuje učtáreň Okresného súdu Košice - okolie, aby vrátila žalovanému v 1. rade sumu 6,88 eura zloženú pod položkou denníka č. D14/39/2014 do 3 dní od doručenia odpisu právoplatného rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobkyne sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice - okolie 4.7.2012 domáhali, aby súd uložil žalovanému v 1. rade zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 40.000,- eur a žalobkyni v 2. rade sumu 20.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nahradiť im trovy konania. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že žalovaný v 1. rade dňa 23.12.2010 ako vodič motorového vozidla, nevenujúc sa plne jeho vedeniu a nesledujúc situáciu v cestnej premávke, zavinil zrážku s C. S., ktorý zraneniam v rovnaký deň podľahol. Svojim konaním žalovaný v 1. rade naplnil skutkovú podstatu trestného činu usmrtenia a rozhodnutím súdu bol právoplatne odsúdený. Žalobkyne ako pozostalé blízke osoby zosnulého C. S., žalobkyňa v 1. rade dcéra a žalobkyňa v 2. rade matka, sa domáhajú voči žalovanému v 1. rade peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do ich osobnostných práv - práva na súkromie a rodinný život - usmrtením blízkeho príbuzného. Právne žalobu odôvodnili čl. 17 ods. 1 vyhl. Min. zahraničných vecí č. 120/1976 Zb., čl. 8 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 15, 19 ods. 2 Ústavy SR, §§ 11, 13 ods. 1 - 3, 15 a 16 Občianskeho zákonníka.

Písomným podaním doručeným tunajšiemu súdu 10.9.2014 žalobkyne rozšírili žalobu voči žalovanej v 2. rade ako komerčnej poisťovni, v ktorej mal žalovaný v čase dopravnej nehody uzavretú poistnú zmluvu ohľadom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, žiadali pripustiť jej vstup do konania na strane žalovaného a zmenu žalobného petitu tak, že žalovanú sumu a trovy konania sú žalovaní v 1. a 2. rade povinní zaplatiť každej zo žalobkýň spoločne a nerozdielne, nakoľko predmetné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobkyniam ako blízkym osobám obete usmrtenej pri dopravnej nehode. Súd návrhu žalobkýň vyhovel uzneseniami z 10.9.2014 č.k. 7C/117/2012-196 (pripustený vstup žalovanej v 2. rade do konania) a z 12.5.2015 č.k. 7C/117/2012-26 (pripustená zmena žalobného petitu).

Žalovaný v 1. rade žiadal žalobu voči nemu v celom rozsahu zamietnuť a priznať náhradu trov konania. Prejavil ľútosť nad smrťou príbuzného žalobkýň pri predmetnej dopravnej nehode. Čiastočne uznal základ uplatnených nárokov žalobkýň, ale v celom rozsahu namietol ich výšku s poukazom na okolnosti, za ktorých k dopravnej nehode došlo. Uviedol, že zosnulý C. S. tým, že pri núdzovom odstavení vozidla nezapol výstražné smerové svetlá, pri vystúpení z vozidla na vozovku nepoužil reflexnú vestu ani neumiestnil výstražný trojuholník, čím by vzhľadom na poveternostnú situáciu v čase dopravnej nehody zvýraznil svoju viditeľnosť a pozorovateľnosť, mal podiel na zavinení dopravnej nehody minimálne v takom rozsahu ako on. Žiadal zohľadniť, že z jeho strany nešlo o úmyselné konanie, neporušil žiadnu dôležitú povinnosť uloženú zákonom, a určitá satisfakcia bola daná aj právoplatným trestným rozsudkom, ktorým bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia. Poukázal na skutočnosť, že satisfakcia má mať reparačné účinky pre poškodených, nie však likvidačné pre pôvodcu zásahu, a v prípade úmrtia žiadne zadosťučinenie, vrátane finančného, nemôže odčiniť skutočne vzniknutú ujmu. Jej zmyslom je iba túto ujmu zmierniť.

Žalovaná v 2. rade žiadala žalobu voči nej zamietnuť v celom rozsahu z dôvodu absencie jej pasívnej vecnej legitimácie, pričom z opatrnosti vzniesla aj námietku premlčania nároku voči nej. Zároveň žiadala priznať náhradu trov konania. Uviedla, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je majetkovým právom a podlieha premlčaniu. Všeobecná 3- ročná premlčacia doba v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka začala plynúť 23.12.2010, kedy úmrtím poškodeného došlo k vzniku nemajetkovej ujmy žalobkýň, a návrh na vstup žalovanej v 2. rade do konania a na pripustenie zmeny žalobného návrhu podali žalobkyne na pojednávaní 10.9.2014, teda po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby. Čo sa týka namietaného nedostatku jej vecnej pasívnej legitimácie v konaní, uviedla, že náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým blízkym osobám poškodeného neoprávneným zásahom do práva na ochranu ich súkromia a rodinného života podľa § 11 a § 13 Obč. zák. v peniazoch nie je predmetom poistného krytia v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej len „ zákon č. 381/2001 Z.z.“) a je potrebné odlišovať ju od nároku na náhradu škody podľa § 415 a nasl. Obč. zák..

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámením sa s obsahom trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 2T/5/2011, výsluchom znalca z odboru cestnej dopravy Ing. Jána Mandelíka ako aj oboznámením sa s ďalšími listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

Dňa XX.XX.XXXX o 12.18 hod. na štátnej ceste III/196 v Košiciach v smere jazdy od Sečovskej cesty na obec X. viedol žalovaný v 1. rade osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia EČV: KS-131CC, kde v dôsledku nevenovania sa plne vedeniu vozidla a nesledovaniu situácie v cestnej premávke spôsobil zrážku s C. S., ktorý sa nachádzal pri zadnej časti osobného motorového vozidla zn. Škoda 120 EČV: LE-953FJ, ktorého bol vodičom, a ktoré v dôsledku náhlej technickej poruchy odstavil pri pravom okraji vozovky, avšak nepoužil reflexnú vestu, pričom došlo k zrážke s poškodeným a následne so stojacim vozidlom Škoda 120, pri ktorej došlo k jeho naľahnutiu na vozidlo Škoda Octavia, ku kontaktu hlavy s čelným sklom vozidla, ku kontaktu so strechou vozidla a nakoniec k jeho pádu na vozovku a k pohybu do jeho konečnej polohy , v dôsledku čoho utrpel vnútrolebečné poranenie pri početnom poranení trupu a končatín, ktorým rovnakého dňa podľahol. Rozsudkom Okresného súdu Košice I z 3.8.2011 č.k. 2T/5/2011-138 právoplatným 3.8.2011 bol žalovaný v 1. rade za uvedený skutok uznaný vinným , nakoľko inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods.1 Trestného

zák., za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Citovaným rozsudkom súd schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi prokurátorom a žalovaným v 1. rade 24.3.2011, keď žalovaný v 1. rade v plnom rozsahu priznal spáchanie hore uvedeného skutku a vyslovil súhlas s navrhovaným trestnom.

Čo sa týka poveternostnej situácie, v čase dopravnej nehody bola hmla, vplyvom ktorej bola znížená viditeľnosť; podľa výpovede žalovaného v 1. rade najmenej 39 m až 41 m, podľa výpovede svedka C. E. najmenej 50 m a podľa zápisnice Okresného dopravného inšpektorátu v Košiciach I o obhliadke miesta dopravnej nehody bola viditeľnosť počas obhliadky trvajúcej od 12.30 hod. do 14.30 hod. do 100 metrov. (trestný spis Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 2T/5/2011)

Zo znaleckého posudku znalca z odboru cestnej dopravy Ing. Jána Mandelíka PhD. č. 10/2011 z 31.1.2011 podaného v hore uvedenom trestnom konaní a výpovede menovaného znalca v prejednávanej veci, ktorý bol po nehode osobne prítomný na mieste dopravnej nehody, bolo zistené, že bezprostrednou príčinou vzniku dopravnej nehody z hľadiska technického bola výrazne oneskorená reakcia na prekážku a chodca zo strana vodiča D. T., ktorá nezodpovedala za známych a zistených okolností možnosti jeho výhľadu, a spôsob pohybu menovaného vodiča s vozidlom Škoda Octavia, ktoré viedol v nehodovom úseku vozovky tesne pri pravom okraji vozovky. Menovaný vodič s najväčšou pravdepodobnosťou mal možnosť zrážke zabrániť tým spôsobom, že by včas zaregistroval chodca a prekážku na ceste, ak by na túto skutočnosť reagoval a smerovo viedol svoje vozidlo tak, že by prekážku a chodca obišiel a k zrážke by nedošlo. K tomu mal po stránke technickej plnú možnosť. Ním vedené vozidlo Škoda Octavia sa pohybovalo rýchlosťou 39 km/h až 41 km/h. Chodec - vodič odstaveného vozidla - C. S. s najväčšou pravdepodobnosťou nemal za daných okolností možnosť zrážke priamo zabrániť teda v priebehu nehodového deja nemal možnosť včas rozpoznať a predvídať, že hrozí náraz. Reflexnú vestu C. S. nepoužil. Svoju pozorovateľnosť by však jej použitím zvýšil, nie však reflexným prvkom ale zvýšením kontrastu. Obojstranne blikajúce výstražné smerovky, ktoré by rovnako zvýšili pozorovateľnosť vozidla, zapnuté neboli. Čo sa týka výstražného trojuholníka, je otázne, či mal C. S. dostatok času a možností umiestniť ho do vzdialenosti najmenej 30 - 40 metrov pred svoje vozidlo. K nehodovému deju došlo s najväčšou pravdepodobnosťou v krátkom časovom odstupe po zastavení vozidla. Ak by však bol menovaný umiestnil výstražný trojuholník čo aj do kratšej ako predpísanej vzdialenosti, zvýšil by tým ostražitosť žalovaného, ktorý mohol reagovať skôr. Umiestnenie výstražného trojuholníka bola najväčšia možnosť chodca zabrániť nehode.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou osobného motorového vozidla zn. Škoda Octavia, EČV: KS-131CC rok výroby 2008 bola v čase dopravnej nehody poistená poistnou zmluvou č. 8987082952 z 18.7.2010 uzavretou medzi I. T., nar. XX.XX.XXXX a žalovanou v 2. rade (poistná zmluva).

Žalobkyňa v 1. rade je dcérou a žalobkyňa v 2. rade matkou zosnulého C. S.. So zosnulým tvorili plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Z jeho nečakanej smrti prežívali a doposiaľ prežívajú pocity úzkosti, smútku, zúfalstva. Stratili možnosť viesť s ním súkromný život. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami, obe museli vyhľadať odbornú lekársku pomoc psychiatra. Žalobkyňa v 1. rade, ktorá bola účastníčkou dopravnej nehody, po smrti otca zostala úplnou sirotou. Matka jej zomrela v r. 2007, súrodencov nemá. V čase otcovho úmrtia mala 25 rokov, a keďže neštudovala ani nepracovala výživou bola odkázaná na otca. Od smrti otca trpí poruchami spánku, depresiou, má problémy s koncentráciou. Bola u nej diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha. Liečená je medikamentózne. Žalobkyňa v 2. rade je vdova. So synom bola v pravidelnom kontakte, navštevoval ju, pomáhal jej. S jeho smrťou sa nevie zmieriť, máva záchvaty plaču. Aj pred synovým úmrtím bola liečená psychiatrom s diagnózou depresie a duševné trápenia, avšak po smrti syna sa jej zdravotný stav zhoršil v zmysle prehĺbenia depresie, úzkosti, zvýraznenia pasivity, straty radosti, pocitov nepotrebnosti a bola u nej diagnostikovaná posttraumatická stresová adaptačná porucha. Liečená je ambulantne psychofarmakami. Striedajú sa u nej obdobia depresie, apatie, poruchy výkonnosti, pasivita, znížený záujem o komunikáciu s okolím (výpovede žalobkýň, rodné listy žalobkýň, lekárske správy psychiatrov MUDr. Klačková z 19.8.2011, MUDr. Adamíkovej z 20.9.2013, MUD. Žabkaya z 21.10.2013)

Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom 23.12.2010 (ďalej len „ zákon č. 381/2001 Z.z.“) poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistenej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Analogické použitie ust. § 420 Obč. zák. sa uplatní pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov . Pri skúmaní predpokladov tejto zodpovednosti sa postupuje podľa § 13 Obč. zák., pretože predmetom konania je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (peňažné zadosťučinenie) ako občianskoprávna sankcia za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti.

Pasívna vecná legitimácia žalovaného v 1. rade ako vodiča motorového vozidla je daná, nakoľko z jeho strany došlo k protiprávnemu konaniu (porušeniu pravidiel cestnej premávky a to § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení účinnom 23.12.2010), nepriaznivému následku (usmrteniu C. S., blízkeho príbuzného žalobkýň) a je daná príčinná súvislosť medzi uvedeným protiprávnym konaním a nepriaznivým následkom. Zavinenie žalovaného v 1. rade bolo konštatované právoplatným trestným rozsudkom Okresného súdu Košice I č.k. 2T 5/2011-138 z 3.8.2011 právoplatným 3.8.2011 (žalovaný v 1. rade inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a tým spáchal prečin usmrtenia § 149 ods. 1 Tr. zák.), pričom súd je rozhodnutím príslušných orgánov o spáchaní trestného činu viazaný podľa § 135 ods. 1 O.s.p..

Súd sa nestotožnil s hore uvedenými námietkami nedostatku vecne pasívnej legitimácie žalovanej v 2. rade v konaní.

Pasívna vecná legitimácia žalovanej v 2. rade je daná ust. § 823 Obč. zák. v spojení s ust. § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, strata na zárobku a pod.), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú bolesti, sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 Obč. zák.), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody aj ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, teda ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č.

72/166/EHS, Smernica Rady č. 90/232/EHS) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd.

S použitím eurokonformného výkladu pojmov náhrada škody, škoda na zdraví v cit. ustanoveniach zákona č. 381/2001 Z.z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti po dopravnej nehode (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z..

Čo sa týka rozsudku Súdneho dvora vo veci C-22/12 Haasová, v zmysle uvedeného rozhodnutia sa čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS, čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS a čl. 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Takouto vnútroštátnou úpravou sú vyššie citované ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

Žalovaná v 2. rade však vzniesla námietku premlčania nároku voči nej tak ako je uvedené zhora.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 122 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka lehota určená podľa dní začína sa dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok. Polovicou mesiaca sa rozumie pätnásť dní. Koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadne koniec lehoty na jeho posledný deň. Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávnych vzťahoch je, aby oprávnený subjekt pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil svoje právo v ustanovenej premlčacej dobe, teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať.

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Jej začiatok je viazaný na okamih, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom k neoprávnenému zásahu došlo.

Zásah do práv žalobkýň nastal momentom smrti ich otca a syna C. S. teda 23.12.2010. Všeobecná trojročná premlčacia doba na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka začala plynúť dňom nasledujúcim teda 24.12.2010 a skončila 23.12.2013. Návrh na pripustenie vstupu žalovanej v 2. rade do konania a návrh na pripustenie zmeny žalobného návrhu spočívajúci v rozšírení žaloby voči žalovanej v 2. rade podali žalobkyne na pojednávaní 10.9.2014 t.j. po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Žalovaná v 2. rade účinne vzniesla námietku premlčania. Vznesená námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka), pretože žalobkyne, ktoré sú v konaní právne zastúpené od podania žaloby, mali dostatočný časový priestor uplatniť si svoje právo voči žalovanej v 2. rade včas. Ich tvrdenie, že stabilizovaná judikatúra súdov v Slovenskej republike v čase podania žaloby vylučovala uplatnenie tohto nároku vo vzťahu k

poisťovateľovi škodcu z jeho povinného zmluvného poistenia, je účelové, nakoľko judikatúra súdov v tejto otázke nie je ustálená doposiaľ. Pokiaľ žalobkyne poukazujú na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 24.10.2013 vo veci C 22/12 T. Y. proti O. G., J. Y. vydaný počas konania, žalobkyne mali od jeho vydania do uplynutia premlčacej doby dostatočný časový priestor na rozšírenie žaloby voči poisťovni, čo v premlčacej lehote neučinili. Márne uplynutie premlčacej doby bolo spôsobené okolnosťami na strane žalobkýň. Premlčané právo žalobkyniam voči žalovanej v 2. rade nie je možné priznať, preto súd žalobu voči žalovanej v 2. rade v celom rozsahu zamietol.

Žalobkyne si podanou žalobou uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich súkromného i rodinného života. Ustanovenie § 11 Obč. zák. upravuje ochranu súkromia, ktorá zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy i inými ľuďmi, predovšetkým v citovej oblasti, aby bolo možné rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života. Zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby potom je aj zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením člena rodiny.

V konaní bolo preukázané, že žalobkyne so zosnulým C. S. vytvárali úzky kruh rodiny, s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Je potom samozrejmé, že neočakávaná a náhla smrť otca a syna, bola citeľným zásahom do sféry ich súkromného a citového života. Jeho smrťou stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ním a o túto sféru prirodzených vzťahov sú ochudobnené, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolesti, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. Žalobkyniam vzniknutá trauma je neodstrániteľná. Smrťou ich blízkeho príbuzného došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia a nárok žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

Vychádzajúc z citovaného ust. § 13 ods. 3 Obč. zák. čo sa týka výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, zákon nestanovuje žiadne medze, táto je vecou voľnej úvahy súdu, ktorý musí pri jej určení prihliadať na dve kritériá. Prvým kritériom je závažnosť vzniknutej ujmy. Druhým kritériom sú okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby bola zabezpečená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia.

Pri stanovení výšky peňažnej náhrady súd prihliadol na úzke citové väzby žalobkýň k nebohému otcovi a synovi, ktorý mal v čase úmrtia 50 rokov, bol v produktívnom veku, viedol aktívny život, poskytoval pomoc svojej ovdovenej matke, vytváral rodinné zázemie, bol oporou, živiteľom a najbližším príbuzným dcére. Ďalej súd prihliadol na okolnosti vzniku smrteľnej nehody, keď zo strany žalovaného v 1. rade nešlo o úmyselné konanie, k dopravnej nehode došlo v zimnom období, pri zhoršenej viditeľnosti (hmla), ako aj na podiel zosnulého C. S. na škodovej udalosti, keď tento po odstavení vozidla na okraji vozovky pre jeho náhlu technickú poruchu nezapol výstražné smerové svetlá, vystúpil z vozidla na vozovku nepoužijúc reflexnú vestu, neumiestnil výstražný trojuholník, čo i v kratšej ako zákonom predpísanej vzdialenosti, čím, okrem tohto, že porušil ust. § 24 ods. 3, § 52 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z.z. v znení účinnom v čase nehody teda 23.12.2010 s poukazom na § 16 vyhlášky č. 464/2009 Z.z., by bol podstatne zvýšil svoju pozorovateľnosť ako aj pozorovateľnosť na vozovke odstaveného vozidla za situácie, keď bezprostrednou príčinou vzniku dopravnej nehody z hľadiska technického bola oneskorená reakcia na prekážku a chodca zo strany žalovaného v 1. rade ako vodiča.

Na základe vyššie uvedeného súd vlastnou úvahou ustálil výšku nemajetkovej ujmy, tak ako je uvedené vo výroku I. rozsudku, považujúc ju za primeranú a dostatočnú, pričom zohľadnil aj tú skutočnosť, že ide o odškodnenie dvoch osôb. Vyššiu peňažnú náhradu priznal žalobkyni v 1. rade, nakoľko ide o dcéru zosnulého C. S., ktorá bola účastníčkou dopravnej nehody, pri ktorej jej otec utrpel smrteľné zranenia, úmrtím otca zostala úplnou sirotou, náhlou a nečakanou smrťou otca utrpela vážnu psychickú ujmu až do tej miery, že jej zdravotný stav si vyžiadal liečbu psychiatrom. Súd zároveň pri svojom rozhodnutí zohľadnil majetkové pomery žalovaného v 1. rade, ktoré síce nie sú rozhodujúcim hľadiskom pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ale tvoria jednu z okolností, na ktoré súd pri rozhodovaní prihliada. Zohľadnil, že žalovaný v 1. rade je zamestnaný v trvalom pracovnom pomere na dobu neurčitú v Š. K. T.

S. Č. M. - hráč na kontrabas (v r. 2012 bol jeho priemerný čistý príjmom 455,- eur mesačne) , finančné prostriedky si vie zabezpečiť aj vyúčbou hry na hudobný nástroj (v r. 2012 a 2013 vyučoval hru na klavír a kontrabas v X. E. C. L. J.; v r. 2012 s priemerným čistým príjmom 310,- eur mesačne okrem letných prázdnin), je slobodný, bezdetný, vlastní spoluvlastnícke podiely pozemkov v kat. územiach Byster (LV č. XXX S. XXXX) a Košická Polianka (LV č. XXX), ako aj skutočnosť, že v priebehu konania žalovaný v 1. rade zjavne účelovo uzavrel dohodu o vyporiadaní dedičstva po svojej matke C. T. zomr. XX.X.XXXX, v zmysle ktorej dedičstvo v čistej hodnote 78.679,40 eura nadobudol v celosti otec žalovaného v 1. rade bez povinnosti výplaty žalovaného v 1. rade ako ustupujúceho dediča (osvedčenie o dedičstve z 27.9.2013 sp. zn. 10D/571/2013 Okresného súdu Košice - okolie právoplatné 14.10.2013).

Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného v 1. rade, že na vzniku dopravnej nehody sa zosnulý a on podieľajú v rovnakej miere. Má za to, že vo vyššej miere sa na vzniku dopravnej nehody podieľa žalovaný v 1.rade, ktorý v trestnom konaní dobrovoľne uznal vinu za spáchaný skutok čím potvrdil, že sa nevenoval plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, teda porušil ust. § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. a spôsobil zrážku s C. S.. Uvedené korešponduje aj s výsledkami znaleckého dokazovania, kde znalec z odboru cestnej dopravy (prítomný aj na mieste DN) určil za bezprostrednú príčinu vzniku dopravnej nehody z hľadiska technického výrazne oneskorenú reakciu žalovaného v 1. rade ako vodiča na prekážku a chodca, ktorá reakcia nezodpovedala za známych a zistených okolností možnosti jeho výhľadu, ako aj nesprávnu techniku jazdy žalovaného v 1. rade tesne pri pravom okraji vozovky pri zníženej viditeľnosti, pričom v prípade obchádzania vozidla Škoda 120 a chodca ani nemusel vojsť do protismerného jazdného pruhu a smerovo mohol viesť vozidlo tak, aby k zrážke nedošlo.

V prevyšujúcej časti súd žalobu na priznanie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 1. rade zamietol ako nedôvodnú.

Pri rozhodovaní o trovách konania súd aplikoval ustanovenie § 151 ods. 3 prvá veta O.s.p. a o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, tak ako je uvedené vo výroku IV. rozsudku. Lehota troch pracovných dní na vyčíslenie trov konania tak podľa § 151 ods. 3 druhá veta O.s.p. plynie účastníkom od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Žalobkyne boli v konaní osobne oslobodené od zaplatenia súdneho poplatku zo žalobného návrhu podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Súd návrhu žalobkýň o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy 33.600,- eur vyhovel, preto podľa § 2 ods. 2 prvá veta v spojení s § 9 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. zaviazal žalovaného v 1. rade zaplatiť tunajšiemu súdu súdny poplatok zo žalobného návrhu podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. vo výške 1.074,- eur (66,- eur + 3% z priznanej nemajetkovej ujmy 33.600,- eur), tak ako je uvedené vo výroku V. rozsudku.

Žalovanému v 1. rade súd vrátil zostatok preddavku 60,- eur zloženého na trovy znaleckého dokazovania výsluchom znalca Ing. Jána Mandelíka, PhD., ktorý prevyšuje znalcovi uhradené znalečné 53,12 eura, v sume 6,88 eura, tak ako je uvedené vo výroku VI. rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice - okolie písomne, v štyroch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, datovania a podpisu odvolateľa, uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.